

The Hellenic Society Prometheas

Τη γλώσσα μου έδωσαν Ελληνική

Το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου.

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου.

www.Prometheas.org

Οδυσσέας Ελύτης

Newsletter

December 2008

Prometheas Events

Press Release: November 10, 2008

The Hellenic Society Prometheas presented Panayoti Karousos' *Prometheus*.

On Saturday, November 8, at the Grand Hall of St. George's Greek Orthodox Church of Bethesda, Maryland, the Hellenic Society Prometheas, the cultural society of the Washington Metropolitan Area, organized a very unique musical event. On the occasion of its 30th anniversary, it staged the neo-classical opera *Prometheus*, by the Greek-Canadian composer Panayoti Karousos, with the participation of a host of soloists and a large orchestra under the direction of conductor Grant Gilman. The opera is based on Aeschylus' tragedy: *Prometheus Bound*.

Deputy ambassador Mr. Karolos Gadis along with other Greek Embassy officials, Father Dimitrios, Father George of the St. George church were joined by an audience of 230 people who arrived at the Presvytera Maria Grand Hall to enjoy Karousos' music and relive the myth of Prometheus, who was punished by Zeus for giving fire to mankind against His will.

The District of Columbia Symphony Orchestra performed beautifully and flawlessly and the accomplished soloists, all first class professionals, interpreted skillfully and with vigor all parts of Karousos' work. The critics categorize the opera as a modern post-romantic work and praise it for its melodic and harmonic power.

The performance was very well organized and made an impression on the participants as an exceptional and high quality cultural event. Mr. Lefteris Karmiris, the president of Prometheas, welcomed the audience and Dr. Polyvia Parara, of the Department of Classics at Georgetown University, offered interpretive introduction to *Prometheus Bound*. An artistic and informative program was available to the participants to follow the plot of the opera. A nice reception followed the performance.

The proceeds of the event will benefit the St. George Building Fund and the new St. Katherine's Paideia preschool program.

Pictures from the event are provided in the Prometheas website.

Upcoming Events

December 9 & 10: Martha Graham's production "Clytemnestra" at The John F. Kennedy Center for the Performing Arts (For more information and how to purchase tickets, please see attachment).

Recently reconstructed for the ballet's 50th anniversary, it is believed by many to be Graham's finest dance-drama built on Greek mythology and the great Greek tragedies. Based on events in the lives of the star-crossed royal family of Atreus, the New York Times called the work "nothing short of epic drama," while Time Magazine said its "movements of whip-like vitality and agonized angularities brought to life the rage in Clytemnestra's mind."

Newsletters of Hellenic Organizations

<http://www.helleniclink.org/news.cfm>

<http://www.parthenonmarblesusa.org/parthenon/documents/November2008Newsletter.pdf>

Website of the month

[Click here: YouTube - karagouna](#)

Book of the month

"A weft of memory: A Greek mother's recollection of songs and poems" by Vasiliki Scotos and Thomas Scotos, Caratzas/Melissa Publishers

Music

- *"To Kalantari"*, Pantelis Thalassinos
- *"Kai Pali Paidi"*, Yiannis Kotsiras

Misc Articles

[**Amb. Alexandros P. Mallias**](#)

Posted November 14, 2008 | 03:35 PM (EST)

[A New Beginning and the Wisdom of the Past: Why the Greek Classics are Still Relevant](#)

Along with millions of people around the world, I, too, watched as President-elect Barack Obama graciously thanked the American people for voting him into the highest office in the land. His was an inspiring message of change and hope; in a sweeping estimation of the work ahead, Barack Obama's words resounded and reached us as distinct individuals, we singled out those words more relevant to each one of us.

As Greece's Ambassador to the United States, representing the world's first democracy in the world's current most powerful democracy, some of his words spoke particularly to me, when he said that America's "true strength... comes not from the might of our arms or the scale of our wealth, but from the enduring power of our ideals".

Considering the man, I was not surprised to hear him speak these words, reminiscent of the writings of one ancient Greek in particular, Isocrates, one of Greece's greatest orators. In his oration "On Peace", Isocrates proposes to the Athenian assembly policies for lasting peace with their neighbors. Along with suggestions, it is also recorded in the most relevant and timeless handbook, Thucydides' "History of the Peloponnesian Wars," written some 2,500 years ago. From this timeless text, one can draw lessons on how to treat allies, how to prepare for war, on the value of good advisors, warnings as to the arrogance, as well as the limits of power.

One of the most important lessons in this oration is that justice and interest, two seemingly irreconcilable concepts, are not mutually exclusive. Isocrates argues that justice, while making us better individuals, better nations, is at the same time a means of protecting one's self interest; power without justice leads to ill repute; power without justice will not win allies. He asserts that maintenance of power presupposes the existence of justice.

Thus, he tells the Athenians "We must be willing to treat our allies as we would our friends... and not exercise our leadership as masters but as helpers." "So we shall not lack allies... and shall find many ready and willing to join their forces with our own. For what city or what men will not be eager to share our friendship and our alliance when they see that we are at once the most just and the most powerful of peoples?"

I am not, nor do I pretend to be a classicist, and I confess that my first exposure to the classics wasn't even voluntary; I am Greek, after all, and studying the ancient Greeks was part and parcel of my basic education, from which I have drawn inspiration and counsel; valid and valuable today. Yet, it wasn't until my adult life that I recognized the value of this gift.

The Greeks were the first to explore most of the questions that continue to concern thinkers to this day, as they strive to understand, in logical, rational terms, both the universe and the position of men and women in it. Their speculating on society and the human beings gave birth to philosophy and science, eventually introducing the very concept of politics, and ultimately democracy.

The Founding Fathers of the United States, avid readers of Plato, Aristotle, and Greek history as recorded by Thucydides, Plutarch and Xenophon, looked to history for lessons for the future. From the classics, they drew inspiration, but also sought the key to protecting America against the pitfalls that weakened Greek city-states and rendered them vulnerable. The Federalist Papers themselves are testament to the lessons the Founding Fathers drew from the ancient Greeks. In these Papers, James Madison, Alexander Hamilton warned against tyrants who undid the liberties of republics, and sought ways to inoculate the United States from conspiracies, giving rise to the checks and balances of government. Legend has it that Thomas Jefferson carried his Greek grammar book with him wherever he went.

The very concept of public service, so highly regarded in the United States, whether in politics or as community volunteer, has its beginnings in ancient Athens. In his famous Funeral Oration, Pericles expounds on opportunity and prestige of serving your country, your society, presenting it as reward rather than an obligation:

...when a citizen is in any way distinguished, he is preferred to the public service, not as a matter of privilege, but as the reward of merit. Neither is poverty an obstacle, but a man may benefit his country whatever the obscurity of his condition. There is no exclusiveness in our public life...

The value of the Greek classics was not lost on another great man, Martin Luther King Jr. As a young man, with my own country under the heavy hand of a dictatorship, the news of Martin Luther King's death reached me across the Atlantic and his words sounded more relevant.

Dr. King's "Letter From Birmingham Jail" of April 16, 1963, expounding upon his own theory of civil disobedience to his fellow clergymen, his words "I submit that an individual who breaks a law that conscience tells him is unjust and who willingly accepts the penalty of imprisonment... is in reality expressing the highest respect for law" brought to mind Antigone, a reluctant but inevitably brave heroine, in Sophocles' namesake play, who said: "I will not obey an unjust law, and if something happens because of it -- so be it." Classics Professor Lewis Sussman from the University of Florida has written extensively on this connection.

Proof of the inspiration that Dr. King imparted from the classics is ample in the last speech of his life, which resounded around the world only the day before his assassination in Memphis on April 3, 1968, "I've Been to the Mountaintop":

I would take my mental flight by Egypt through, or rather across the Red Sea, through the wilderness on toward the promised land. And in spite of its magnificence, I wouldn't stop there. I would move on by Greece, and take my mind to Mount Olympus. And I would see Plato, Aristotle, Socrates, Euripides and Aristophanes assembled around the Parthenon as they discussed the great and eternal issues of reality.

In my capacity as ambassador, as involved negotiator in issues of concern to my country, particularly today with wars in Iraq and Afghanistan, conflicts in many other regions, with challenges of climate change, terrorism, an economic crisis, I recognize the value of the Greek classics, of Thucydides, of Isocrates, of Xenophon.

On preparing for war, Isocrates counsels:

base our preparations against an enemy on the assumption that his plans are sound; indeed, it is right to rest our hopes not on a belief in his blunders, but on the soundness of our provisions... We must not rest our hopes of safety upon the blunders of our enemies but upon our own management of affairs and upon our own judgment.

And in the ancient plays of "Trojan Women", "The Persians" and "Lysistrata," the victors, not the defeated, talk of the evils of war, on the inhumane prize on individuals, in an effort to reign in the arrogance of power, as they recognize the down-side of their own policies and actions.

On the value of good advisors, Isocrates counsels **again** "The first way improve the condition of our state is to select as our advisers on affairs of state the kind of men whose advice we should desire on our private affairs".

Restoring the Politics of Measure (Metron) Ancient Greeks recognized that man is but a small part of a greater whole, of an interrelated system of checks and balances, which they knew they must tread with moderation, paying the price when they didn't. It is no coincidence that the protagonist, the hero, in all ancient Greek plays, paid a dear price for hubris, for arrogance, for aiming to reach beyond the limits of humanity. Today, we must remind ourselves that the safety of the world rests upon the realization that our fates are intertwined in a relation that requires balance and equilibrium, a blend of harmony, based on the essence of measure, of metron. Many of the global challenges we face today, whether it is climate change and global warming, or the gap between the haves and the have nots, or the appalling lack of human rights in many regions, even human trafficking, are due to the absence of these qualities

But with few exceptions, thinkers and leaders have always considered the classics a basic tool of analysis, of understanding the sound criteria for decision-making in politics, diplomacy and geostrategy.

I am given hope by the fact that the significance of these great texts has permeated many levels and aspects of our global society today; the great number of non-academic books continuously being published are evidence to me that the classics are no longer simply food for ivory tower intellectuals, but that they are entering the mainstream of society and politics, as food for thought, as the tools for living "an examined life".

http://www.huffingtonpost.com/amb-alexandros-p-mallias/a-new-beginning-and-the-w_b_143933.html

Η μαγκιά και οι ρεμπέτες

17 Ιανουαρίου 2008

Αποσπάσματα απο το βιβλίο της Ιωάννας Κλειάσιου **ΤΑΚΗΣ ΜΠΙΝΗΣ - ΒΙΟΣ ΡΕΜΠΕΤΙΚΟΣ**

Επειδή αναφέρω αρκετές φορές τη λέξη μάγκας, πρέπει να πω πώς την είδα και πώς την έζησα εγώ την μαγκιά στο Βαρδάρι, στην Τρούμπα και στην Ομόνοια. Σοβαρότητα, συνέπεια, μετριοφροσύνη και απλοχεριά είναι τα βασικά προσόντα της μαγκιάς. Τις λέξεις ρεμπέτης και ρεμπέτικη ζωή ... τις έφεραν εδώ οι πρόσφυγες Μικρασιάτες, όπως κι άλλες πολλές τούρκικες λέξεις που με το χρόνο ελληνικοποιήθηκαν και καταχωρίστηκαν στο ελληνικό λεξιλόγιο.

Η έννοια αυτής της λέξης στην τουρκική γλώσσα δεν είναι καλή, διότι χαρακτηρίζει τον άνθρωπο που ζει άσωτη και αλήτικη ζωή. Στην Ελλάδα όμως η λέξη ρεμπέτης αποδόθηκε σ' αυτούς που ζούσαν ανέμελη ζωή.

Δηλαδή στους γλεντζέδες, στους σπάταλους, στους τζογαδόρους, στους αγαπητικούς της παλιάς εποχής και γενικά σ' όλους αυτούς που με κάθε τρόπο απολάμβαναν τη ζωή γλεντώντας ποικιλοτρόπως και δεν τους ενδιέφερε το μέλλον, η αποταμίευση, η σταδιοδρομία και η δημιουργία ενός καλύτερου αύριο.

“Ας περάσουμε καλά σήμερα κι έχει ο Θεός για αύριο”. Αυτό ήταν και είναι το πιστεύω του ρεμπέτη. Από το 1930 και μετά, σε πολλά τραγούδια αναφέρεται ο ρεμπέτης ή η ρεμπέτικη βραδιά, που εννοεί τον ανέμελο γλεντζέ ή τη βραδιά που είναι γεμάτη από πιοτά, χορό, τραγούδια και καλή παρέα. Είναι τρόπος ζωής το να ζεις ρεμπέτικα.

Ρεμπέτες δεν ήταν μόνο αυτοί που έγραψαν και τραγούδησαν σκληρά λαϊκά τραγούδια. Υπήρχαν αρκετοί παλιοί συνθέτες και τραγουδιστές που δεν έζησαν ρεμπέτικα. Ρεμπέτης μπορεί να είναι ένας φτωχός ή ένας πλούσιος, ένας αγράμματος ή ένας διανοούμενος, ένας καλλιτέχνης ή ένας απλός εργάτης.

Ρεμπέτες υπήρχαν πάντα, υπάρχουν τώρα και θα υπάρχουν όσο υπάρχει ζωή. Είναι τρόπος ζωής το να σ' αρέσει να ζεις ρεμπέτικα. Η ρεμπέτικη ζωή όμως χρειάζεται χρήματα για να την απολαύσεις. Άρα ο ρεμπέτης πρέπει να εργάζεται για να 'χει πάντα λεφτά στην τσέπη του.

Βασικός όρος του ρεμπέτη είναι η περηφάνια, η σοβαρότητα και η συνέπεια. Δεν είναι ενοχλητικός, αλλά δεν ανέχεται και να τον ενοχλήσουν. Δεν είναι επιδειξίας και πολυλογάς όπως τα κουτσαβάκια της παλιάς εποχής που δημιουργούσαν επεισόδια -και πάντα έτρωγαν ξύλο- με μοναδικό σκοπό να δημιουργούν ντόρο γύρω από το όνομά τους.

Ένας σωστός ρεμπέτης, σέβεται για να τον σέβονται, συμπεριφέρεται ...ιπποτικά για να μη δίνει δικαίωμα να τον θίξουν, είναι συνεπής, έχει μπέσα. Νηστικός μπορεί να μείνει, απατεώνας και χαφιάς δεν γίνεται. Πάντα πρώτος βάζει το χέρι στην τσέπη για να πληρώσει όταν βρεθεί σε παρέα, γιατί έτσι αισθάνεται καλύτερα και δεν τον νοιάζει έστω κι αν πάει με τα πόδια στο σπίτι του.

Είναι αδύνατον ο ρεμπέτης ν' αποκτήσει μεγάλη περιουσία ή να γίνει μεγαλοεπιχειρηματίας, γιατί τα λεφτά δεν τα λογαριάζει, τα σκορπά ασυλλόγιστα, τα παίζει και με λίγα λόγια τα γλεντάει έτσι όπως αυτός έχει φιλοσοφήσει τη ζωή.

Ρεμπέτης και οικογένεια είναι κάπως δύσκολο, γιατί ο ρεμπέτης άθελά του παραμελεί την οικογένεια για να απολαύσει τις πολλές αδυναμίες που έχει με τον τρόπο που αυτός διάλεξε να ζήσει τη ζωή του. Ξενύχτια, γλέντια, τζόγος, γυναίκες και όλα όσα επιθυμεί ο ρεμπέτης, είναι αντίθετα με την οικογενειακή ζωή. Όλες οι γυναίκες που παντρεύτηκαν ρεμπέτες, πέρασαν δυστυχισμένη ζωή ή διέλυσαν την οικογένειά τους.

Ο γνήσιος ρεμπέτης δεν σκύβει το κεφάλι σε καμιά γυναίκα κι από περηφάνια και εγωισμό χωρίζει ανά πάσα στιγμή. Η συμπεριφορά του ρεμπέτη στην γυναίκα είναι απόλυτα ανατολίτικη. Θέλει να επιβάλλεται, να διατάζει, δεν συγκινείται εύκολα από κλάματα ή τα γνωστά γυναικεία καμώματα και όρκους. Είναι από τη φύση του σκληρός και δύσπιστος στη γυναίκα.

Αντίθετα, η συμπεριφορά του στους συνανθρώπους του και στους φίλους του είναι ευγενική και γεμάτη καλοσύνη. Η καρδιά του ρεμπέτη πονάει εύκολα για πράγματα που για άλλους περνάνε απαρατήρητα. Ο πεινασμένος, ο πονεμένος, ο ανάπηρος, ο άρρωστος κάνουν το ρεμπέτη να μελαγχολεί και να προσπαθεί να βρει τρόπο να απαλύνει τον πόνο και τα βάσανά τους.

Ο ρεμπέτης γεννιέται μ' αυτά τα αγαθά αισθήματά του που για την κοινωνία μας είναι ελαττώματα. Κατά βάθος είναι άνθρωπος του Θεού. Ακακος, ποτέ μοχθηρός ή ζηλόφθων, ούτε παραδόπιτος. Έχει φιλοσοφήσει τη ζωή με το δικό του μυαλό και ζει στο δικό του κόσμο, μακριά από τους συνηθισμένους νόμους της ζωής. Δηλαδή κάνω οικογένεια, αποκτώ περιουσία, τη μοιράζω στα παιδιά μου, γηράσκω και πεθαίνω.

Ο ρεμπέτης σκέφτεται αλλιώς, δηλαδή για να γίνουν όλα αυτά πρέπει εγώ να στερηθώ τη ζωή μου ώστε να αποκαταστήσω τα παιδιά μου και να διαιωνίσω το ανθρώπινο γένος. Λανθασμένη σκέψη, αλλά έχει τη δική της βαθιά φιλοσοφία. Πολλές παγκόσμιες φυσιογνωμίες έζησαν κατά κάποιο τρόπο ρεμπέτικη ζωή σ' όλη της τη μεγαλοπρέπεια και σ' όλο της το μεγαλείο. Καζίνα, ιπποδρομίες, γυναίκες, κρουαζιέρες, ταξίδια και πολλά όσα δεν φτάνει η σκέψη ενός κοινού θνητού.

Υπάρχει η λανθασμένη γνώμη ότι ρεμπέτες είναι μόνο όσοι ασχολήθηκαν με το βαρύ λαϊκό τραγούδι και έζησαν ή ζουν τη ζωή τους κατά κάποιον τρόπο άσωτα ή μπερμπάντικα.

Δεν είναι έτσι, γιατί πολλοί από τους παλιούς μπουζουκτσήδες δεν είχαν σχέση με τη ρεμπτεοσύνη. Και όμως όλοι τους στα τραγούδια τους μιλάνε για ρεμπέτικη ζωή και εξυμνούν τους ρεμπέτες. Κι έτσι απ' το '50 και μετά οι διανοούμενοι άρχισαν να λένε όλο το λαϊκό μας τραγούδι "ρεμπέτικο τραγούδι".

Ρεμπέτες ήταν οι περισσότεροι χασαπαδες, λαχαναγορίτες, λεσχιάρχες και γενικά απλοί εργάτες άνθρωποι του λαού. Κάθε άνθρωπος άσχετα με το τι ασχολείται μπορεί να ζει ρεμπέτικα. Η ρεμπέτικη ζωή απαιτεί χρήματα, άρα ένας αργόσχολος ή τεμπέλης δεν μπορεί να ονομαστεί ρεμπέτης. Η περηφάνια και η αξιοπρέπεια είναι τα προσόντα του γνήσιου ρεμπέτη.

Ποτέ κανένας ρεμπέτης του λαϊκού τραγουδιού ή άλλου επαγγέλματος, δεν περπάτησε και δεν μπήκε σε μαγαζί με βρώμικα, τσαλακωμένα και απεριποίητα ρούχα. Το παπούτσι και το πουκάμισο πάντα στην τρίχα κι ας μην ήταν τα κουστούμια κασμήρια Αγγλίας, φτάνει να 'ταν καθαρά και σιδερωμένα. Ντύνεται πάντα κλασικά, γιατί το κλασικό είναι πάντα μόδα.

Οι σημερινοί καλλιτέχνες που θέλουν να μιμηθούν τους ρεμπέτες, ίσως από άγνοια ή αφέλεια, δυσφημούν τη ρεμπέτικη ζωή. Δεν προσέχουν την εμφάνισή τους, το ντύσιμό τους, τη συμπεριφορά τους και πολλά άλλα έχουν έλλειψη σοβαρότητας. Χιλιάδες άνθρωποι έζησαν και ζουν ρεμπέτικα, αλλά στην ουσία οι αγνοί, οι σωστοί ρεμπέτες ήταν και είναι λίγοι.

Αλλοίμονο αν είναι ρεμπέτης ο καθένας που παίζει, πίνει ή φουμάρει και τραβιέται με γυναίκες. Η ρεμπέτικη ζωή έχει αυστηρούς όρους και νόμους.

"Μα ακόμη και η λέξη αμανές, είναι λανθασμένη και δεν υφίσταται. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι προέρχεται από την τούρκικη λέξη αμάν. Αυτό είναι σφάλμα. Στις παρτιτούρες και τα ανατολίτικα τραγούδια των μεγάλων κι αδικημένων Σμυρνίων δημιουργών που διασώζονται, υπάρχουν οι περίφημοι μανέδες κι όχι αμανέδες. Πουθενά δεν υπάρχει η λέξη αμανές, αυτή είναι μια μάλλον νεοελληνική εφεύρεση. Το πιθανότερο είναι ότι η λέξη μανές, προέρχεται από την αρχαία Ελληνική λέξη «Μανερύ», που σημαίνει θρηνητικό τραγούδι.

Ο Μανές λοιπόν, ήταν ένα έμμετρο δίστιχο, συνήθως σε ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο. Στα περισσότερα hits της περιόδου 1900-1930, υπήρχε μια παρένθεση μέσα στο τραγούδι, η οποία λεγόταν «το τσάκισμα του μανέ». Το τσάκισμα αυτό, ήταν μ' άλλα λόγια ένα φωνητικό σόλο, το οποίο λειτουργούσε όπως το αντίστοιχο σημερινό κιθαριστικό ή οργανικό σόλο. Οι μανέδες ήταν εξαιρετικά δύσκολοι ερμηνευτικά κι όσοι τραγουδιστές τολμούσαν να τους πιάσουν, κατείχαν εξέχουσα θέση."

Τσιφτετέλι (διπλόχορδο)

Από Musipedia

Αντικρουστός αυτοσχεδιαζόμενος χορός στα 2/4, με προέλευση από την Ανατολή. Τον χορεύουν ζευγάρια. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι πρόκειται για τον αρχαιοελληνικό άσεμνο χορό "κόρδακα", ενώ άλλοι προσπαθούν να τεκμηριώσουν την καταγωγή του στην Κεντρική Ασία. Η ετυμολογία του προέρχεται από τό ότι παιζόταν κάποτε σέ διπλή (τσιφτέ) χορδή (τέλι). Δηλαδή, οι παλιοί Ανατολίτες μουσικοί τοποθετούσαν τις 2 ψηλότερες χορδές του βιολιού κοντά-κοντά και τις χόρδιζαν στην ίδια νότα με διαφορά οκτάβας (συνήθως ρε´-ρε´´) ώστε η μελωδία να παίζεται με οκτάβες και να ηχεί ενισχυμένη («Çifte -Telli»). Από όλους τους ρεμπέτικους χορούς, μόνο στο «τσιφτετέλι» χαμογελούν(!) και μόνο εδώ υπάρχει αισθησιασμός. Ετσι, όταν χορεύεται από γυναίκα "σόλο", αυτό γίνεται πάνω σε τραπέζι γεμάτο πιάτα (για να μην μπορεί να κάνει βηματισμούς, αλλά μόνο να σείει το στήθος, τη μέση και τους γλουτούς...) ενώ η παρέα συνοδεύει με ρυθμικά παλαμάκια. Όταν η ρυθμική αγωγή του χορού είναι σε 4/4, το συνοδευτικό ρυθμικό σχήμα εμφανίζεται συνήθως ως: 1/8-2/16+2/8+2/8+1/4.

από το "Λεξικό της Ελληνικής Μουσικής"
του Τ. Καλογερόπουλου

Ζεϊμπέκης

Από την Live-Pedia.gr

ζεϊμπέκης ο (ουσιαστικό) [ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ :< τουρκ. zeybek = άταχτος στρατιώτης]

1. άταχτος στρατιώτης ή χωροφύλακας της παλιάς σουλτανικής Τουρκίας

ζεϊμπέκηδες ή ζεϊμπέκοι, εξισλαμισμένοι Έλληνες της Μ. Ασίας, απόγονοι των Θρακών, που ζούσαν κυρίως στην Προύσα και στο Αϊδίι, φορούσαν χαρακτηριστική στολή, χρησιμοποιούνταν για την επάνδρωση της τοπικής χωροφυλακής και παρά την ήττα τους σε ένοπλη σύγκρουση με τον ταχτικό τουρκικό στρατό, διατήρησαν τη στολή και τα έθιμά τους.

Η Σπάρτη και η Νυρεμβέργη

Πώς οι ναζιστές οικειοποιήθηκαν την ελληνική αρχαιότητα, ποιος ήταν ο μύθος του «βόρειου πολιτισμού» και γιατί η εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων το 1941 στην Ελλάδα θεωρήθηκε ως η νέα κάθοδος των Δωριέων που θα ανανεώνει τους εκφυλισμένους από την τουρκική κατοχή και από τον χριστιανισμό Έλληνες

MAURICE SARTRE

Johann Chapoutot

Le National-Socialisme et l'Antiquité (Ο Εθνικοσοσιαλισμός και η Αρχαιότητα)

Εκδόσεις PUF, 2008, σελ. 532, τιμή 28 ευρώ

Η ελληνική και η ρωμαϊκή αρχαιότητα κατείχαν πρωτεύουσα θέση στον φαντασιακό κόσμο του εθνικοσοσιαλισμού. Και αυτό δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιου περιθωριακού φολκλόρ αλλά καρπός μιας τεκμηριωμένης κατασκευής για την οποία χρησιμοποιήθηκαν όλα τα δεδομένα της επιστήμης και της προπαγάνδας, όπως αποκαλύπτει ο Ζοάν Σαπουτό, ο 30χρονος υφηγητής Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Γκρενόμπλ ΙΙ, στο εξαιρετικό βιβλίο του για τη σχέση του εθνικοσοσιαλισμού με την αρχαιότητα. Βεβαίως οι ναζιστές δεν τα επινόησαν όλα, αλλά διεύρυναν, πολλές φορές μέχρι σημείου υπερβολής, ακόμη και παροξυσμού, τις απόψεις των λογίων του 19ου αιώνα. Ήταν η εποχή που η παρουσία της «φυλής» στην Ιστορία σημείωνε συνεχή ανάπτυξη, όπως επίσης και ο καταχρηστικός λόγος για τις φυλετικές αρετές και τα φυλετικά ελαττώματα ανθρώπινων ομάδων. Όταν, από το 1920, ο Χίτλερ αρχίζει να θέτει τα θεμέλια της ναζιστικής ρητορικής για τη γενεαλογική σχέση Ελλήνων και Γερμανών καταφεύγει στους μύθους της γερμανικής ιστοριογραφίας.

Οι γενναίοι του Βορρά

Στη βάση αυτής της ρητορικής υπάρχει μια εδραιωμένη πεποίθηση που φαίνεται ότι συνδέεται με το πρόδηλο: οι Έλληνες είναι Βόρειοι. Από τη στιγμή που κάθε πολιτισμός έρχεται από τον Βορρά - θέση που δέχονταν, λίγο ως πολύ, όλοι οι λόγοι του 19ου αιώνα - και από τη στιγμή που οι Έλληνες δημιούργησαν τον πιο λαμπρό από όλους τους πολιτισμούς, δεν μπορεί παρά να ήταν Βόρειοι. Παράδοξη προσαρμογή μιας κληροδοτημένης από τον Ιπποκράτη και τον Αριστοτέλη περιβαλλοντικής θεωρίας που προσδιόρισε τη γερμανική έρευνα για την καταγωγή των Δωριέων. Σύμφωνα με την έρευνα η κάθοδος των Δωριέων, δεύτερου ελληνικού φύλου, είχε αφετηρία της τον Βορρά και στόχο της την ανανέωση και την αναγέννηση ενός μυκηναϊκού κόσμου που βρισκόταν σε φάση παρακμής.

Από τη θέση αυτή προκύπτει και η τεράστια γοητεία που ασκούσε στους ναζιστές η δωρική Σπάρτη σε σχέση με την ιωνική Αθήνα. Οι αρετές της καθαρής φυλής έβρισκαν την ενσάρκωσή τους στη Σπάρτη. Ο ευγονισμός της Σπάρτης θα ικανοποιούσε τις απαιτήσεις του Πλάτωνα και οπωσδήποτε προοιωνιζόταν τη φυλετική πολιτική των ναζιστών. Σύμφωνα με τις φαντασιώσεις αυτές η Αθήνα θα έχανε πολύ σύντομα τις βόρειες ελίτ και θα αφηνόταν να διαβρωθεί από τους «ασιάτες» σοφιστές. Τι καλύτερη απόδειξη γι' αυτή την παρακμή από τον θρίαμβο της αθηναϊκής δημοκρατίας; Οι ναζιστές ήξεραν πολύ καλά να υποβαθμίζουν και να απαξιώνουν αυτό που δεν τους ταίριαζε: ο Αριστοτέλης δεν ήταν παρά ένας απλοϊκός εκλαϊκευτής, οι στωικοί παρακαμιακοί «Ασιάτες». Βεβαίως αυτό δεν τους εμπόδιζε να δανειστούν από την Αθήνα μερικούς από τους μύθους της, όπως τον μύθο του αυτόχθονα. Έτσι μπόρεσαν

να χρησιμοποιήσουν τους θησαυρούς της αθηναϊκής ρητορικής και να συνδυάσουν την ινδοαρία προέλευση με την αυτόχθονα καταγωγή.

Φυλετική καθαρότητα

Ο Τάκιτος στο έργο του Germania προέβαλε την αυτόχθονη καταγωγή ως προϋπόθεση για το σφρίγος και την καθαρότητα των ηθών των Γερμανών της εποχής του. Ως αντήχηση σε αυτό το ρατσιστικό αξίωμα της αρχαιότητας, η θεωρία της φυλετικής ανάμειξης προσέφερε αποφασιστικά όπλα στους ναζιστές. Γιατί όπως έδειξε ο Μπέντζαμιν Αϊζαακ στο βιβλίο του The Origins of Racism in the Classical Antiquity (Πρίνστον, 2004), οι Αρχαίοι πίστευαν, εκτός από κάποιες εξαιρέσεις, ότι οι επιμειζίες οδηγούσαν στον ανεπανόρθωτο εκφυλισμό των λαών. Συνειδητά ή όχι, η φυλετική σκέψη του 19ου αιώνα, όπως και αυτή των ναζιστών, στηρίζεται ευρύτατα στις ίδιες παραδοχές.

Ο Ζοάν Σαπουτό διερευνά όλες τις όψεις της ναζιστικής φαντασιακής αρχαιότητας, έτσι όπως ανακατασκευάζεται με κριτήρια φυλετικά. Το εξαιρετικό κεφάλαιο που είναι αφιερωμένο στη λατρεία και στην αποθέωση του σώματος, μια λατρεία θεμελιωμένη στην ιδέα ότι Έλληνες και Γερμανοί μοιράζονται το ίδιο αγωνιστικό πνεύμα, καταλήγει μοιραία στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1936, που δεν έχουν μόνο στόχο τους την αποθέωση του ναζιστικού καθεστώτος. Εγγράφονται επίσης στην αποδεικτική «επιστημονική» διαδικασία της γενεαλογικής σχέσης Ελλήνων και Γερμανών. Από το 1933-34 η εκπαιδευτική πολιτική των ναζιστών καταγγέλλει τον εκφυλισμένο και επιτηδευμένο ανθρωπισμό που επέβαλαν οι εβραίοι και οι χριστιανοί και πλειοδοτεί υπέρ της αποκατάστασης της ελληνικής παιδείας (paideia) η οποία συμφιλιώνει το σώμα και το πνεύμα, μολονότι στην πράξη ευνοεί τη λατρεία του σώματος - σώμα άλκιμο και γυμνό, δυναμωμένο από τον ήλιο.

Η διαδρομή της Φλόγας από την Ολυμπία - όπου οι Γερμανοί έκαναν ανασκαφές από τον 19ο αιώνα - ως το Βερολίνο - μια ναζιστική επιπόνηση - υπογραμμίζει ότι ο υψηλότερος πολιτισμός που υπήρξε ποτέ «και ο οποίος κάποτε μετανάστευσε στη Μεσόγειο (...) επιστρέφει στη βόρεια κοιτίδα του ακολουθώντας τη διαδρομή της Φλόγας».

Η τέταρτη κάθοδος

Ο συγγραφέας μένει άφωνος μπροστά σε αυτή τη στρατιά λογίων και επιστημόνων που κινητοποιούνται για την επιχείρηση της επικύρωσης των ρατσιστικών θεωριών. «Ο ακαδημαϊκός λόγος» γράφει «αποποιείται κάθε δεοντολογική αρχή επιστημονικής τεκμηρίωσης και αλήθειας και γίνεται πιστός δούλος μιας ιδεολογίας που του παραγγέλλει μια μυθοποιητική ρητορική με κάλυμμα επιστημονικής αλήθειας».

Η ένταξη της αρχαιότητας στην υπηρεσία της ιδεολογίας έχει βεβαίως διαβαθμίσεις και προσλαμβάνεται ανάλογα από τους αρχαιολόγους της γερμανικότητας και τους κήρυκες της μυθοποιημένης μεσαιωνικής Γερμανίας. Στην αρχαιότητα δεν έχουν όλα τα πράγματα το ίδιο βάρος. Φυσικά η Ρώμη έχει την αξία της (από αυτή δανείστηκαν οι ναζιστές την εικόνα) επειδή δημιούργησε την ιδέα της αυτοκρατορίας, αλλά οπωσδήποτε απέναντί της υπάρχει δυσπιστία. Όχι μόνο γιατί την οικειοποιήθηκε ο σύμμαχος Μουσολίνι, αλλά και γιατί ταυτίζεται πολύ με τις λατινικές χώρες, ιδιαίτερα τη Γαλλία. Για να καλυφθεί το πολιτισμικό έλλειμμα από το οποίο υπέφερε η Γερμανία έπρεπε να υπερβεί τη Ρώμη και να βεβαιώσει ότι το άριστο στοιχείο της Ελλάδας του Βορρά επιβιώνει στη ναζιστική Γερμανία.

Η εισβολή των γερμανικών στρατευμάτων στην Ελλάδα το 1941 παρουσιάστηκε ως η αναγκαία επιστροφή, η τέταρτη κάθοδος των φύλων του Βορρά, που έρχονταν να ανανεώσουν έναν λαό ο οποίος είχε εκφυλιστεί τόσο από την τουρκική κατοχή όσο και από τις χριστιανικές παραδόσεις.

Η επιθυμία συνοχής των ναζιστών είχε το τίμημά της και αυτοί οι «άρπαγες της Ιστορίας», σύμφωνα με την επιτυχημένη διατύπωση του Σαπουτό, δεν διστάζουν να μεταμφιέσουν τις πραγματικότητες τεμαχίζοντας την Ιστορία ενός πολιτισμού που τον έχουν συλλάβει όμηρο.

Το ΒΗΜΑ, 23/11/2008 , Σελ.: S01

Κωδικός άρθρου: B15518S011

ID: 298465

http://tovima.dolnet.gr/print_article.php?e=B&f=15518&m=S01&aa=1